

עאיריץ לזשע"ה

לעילוי נשמת ראש משפחתנו היקר הרב מאיר שמואל ב"ר אהרן הכהן כץ זצ"ל הכ"מ

גיליון מס' 13 ♦ פרשת צו

דברי חכמים

ישנם בינינו כאלה, אשר בראותם את מספר הנאמנים בבריתו של הקב"ה פוחת והולך ומספר הבוגדים בו הולך ומתרבה, בראותם כי הלבבות מתמעטים ואין להם הכוח לעמוד בפני התאוות העזות והנסיונות הקשים, חושבים כי אנו מתדלדלים, כי קרב קיצנו, אבדה תקוותינו

על האנשים האלה להבין, כי דווקא אלה שנתנסו בנסיונות קשים ונמצאו שלמים, שעברו עליהם סערות נוראות ונתקיימו, שלא הלכו בעצת רשעים ולא נתעו אחרי תעותי המתעים, הם הם שיביאו לידי תחיה רוחנית, דוגמת התחיה הראשונה בצאת ישראל ממצרים

רש"י הירש

חכמתכם ובינתכם

האבן עזרא כידוע היה נודד ממקום למקום ואוכל אצל בעלי בתים רבים

באחת הפעמים הגיע לעיר בה גר גביר גדול וקמץ, הלה הלך לפני שבת לשוק וראה דג גדול שמאוד גירה את תאבונו והחליט לקנותו לכבוד שבת

מעט לפני שבת הגבאי הודיע לקמץ שעליו לארץ את האבן עזר.

הקמץ שלא כ"כ מצא חן בעיניו שהוא צריך לתת לעני מהדג המיוחד הזה, רץ מהר לשוק וקנה שלש דגים ישנים ותכנן שבתחילת הסעודה ישים את הדגים הללו על השולחן ויאכל קצת והאורח יתמלא מדגים אלו, ואח"כ הוא יוציא את הדג הגדול ויאכל ממנו כשהאורח כבר לא יוכל לאכול מדג זה.

בליל שבת נכנס האבן עזרא לבית ומיד הריח שיש דג טוב, וכשהגישו לו את הדגים המקולקלים הבין מיד את התרגיל, לכן מלמל משהו לדג הראשון ועשה עצמו כמקשיב לתשובתו, אח"כ עבר לדג השני ועשה כמעשהו בראשונה, וכך גם בדג השלישי.

בעל הבית נבהל ושאל אותו מה יש לו לדבר עם הדגים, ענה לו האבן עזרא שזה זמן רב מעניין אותו לשמוע תיאור מקריעת ים סוף איך זה היה נראה, וכשהוא ראה את הדגים הישנים הללו החליט לשאול אותם אם הם זוכרים, הדג הראשון אמר לו שהוא אינו זוכר אבל אולי הדג השני שמבוגר ממנו זוכר, הדג השני ענה לו שינסה אצל הדג השלישי, וזה ענה לו שהוא אמנם לא זוכר, אבל יכול להיות שאחיו הגדול שבמטבח כן זוכר.

הגות שאבעס'

והנותרת ממנה יאכלו אהרן ונבניו מצות תאכל במקום קדש בצצר אהל מועד יאכלוה

מבאר הכלי יקר: המצה צריכה מקום קדוש מזה הטעם כי גם היא קודש קדשים מצד הרחוקת השאור שבעיסה המחלל קדושת האדם שהמצה סימן אל ההכנעה כעיסת מצה שאינו עולה למעלה ומצה של חג הפסח יוכיח כי היא סימן חירות וגאולה, לפי שלא חשק ה' בישראל כ"א בעבור שהם ממעטים את עצמם וכו', שהענוה מביאה לידי יראה וכל עוד שההכנעה מצויה בתחוננים ביותר לפ"ז ביותר תגלה ותראה מלכות שמים וע"י ההכנעה יצאו לחירות מן המלכויות ונכנסו בעול מלכות שמים וכו' ולפיכך דין החמץ במשהו כי בכל המדות צריך האדם לילך בדרך ממוצע חוץ מן הגאווה שארז"ל (סוטה ה.) לא מינה ולא מקצתה, הרי שאסרו אפילו משהו מן הגאווה כך משהו מן החמץ אסור

מלמד אותנו כאן הכלי יקר יסוד נפלא לחיים מאושרים "כניעה", כניעה אין פירושה הרמת דגל לבן וייאוש, וגם לא "פרישה מהמשחק", אלא התמזגות עם המציאות.

היכולת להתקדם ואפילו להשתנות היא רק כשהאדם מכיר מסכים ומחובר לגמרי למקום שהוא נמצא בו כעת, רק ככה הוא מחובר למקום האמיתי שלו ומקדם את עצמו למקום יותר גבוה ויותר נעלה וטוב.

כי אין אפשרות לאדם להתקדם באמת בלי שהוא מתחבר ומתמזג עם המציאות הנוכחית, א"א באמת להתקדם בכל תחום שהוא, כשהאדם מחפש כל הזמן דווקא מקום זמן אחר.

זה לא אומר שצריך 'לרצות' להישאר באותו מקום, חלילה וחס, בוודאי צריך שאיפות ורצונות לגדול, כי בלעדיהם האדם באמת לא יכול לגדול, אבל זה כן אומר, שאם האדם מכחיש ומשקר את המקום שהוא נמצא בו כעת ומדמיין שהוא נמצא במקום אחר מעבר למה שהוא באמת אין לו אפשרות במציאות להתקדם.

ואם תשאל מה הפירוש להתכחש למציאות, הרי המציאות נמצאת וקיימת?

ניקח לדוגמה אדם שחסר לו הערכה עצמית והוא מחפש אותה מאחרים וכל הזמן מדומיין שהוא הנערץ בפי כל והמוצלח והגדול וכו' וכו', נמצא שבמציאות האמיתית הוא ברמה שלוש, ומדמיין את עצמו ברמה שמונה או תשע כדי להרגיש טוב עם עצמו וחי כל הזמן בשקר ומאחורי מסיכה שמסתירה את זהותו האמיתית.

או שהוא מרגיש לא טוב עם זה שמשקר את כולם שהוא ברמה שמונה או תשע והוא מנסה להדביק את הפער בין הרמה הנמוכה שלו (לפי הרגשתו) לבין דמיונו שהוא חייב להיות ברמה הגבוהה ואין לו מנוח, כי הוא כל הזמן עובד ב 100% משרה אצל אחרים ובנוסף הוא מתמלא באכזבות חוזרות ונשנות כי הוא מצפה לתוצאה של 'שמונה' ומקבל תוצאה של 'שלוש'.

הוא לא מוכן להסתכל על המציאות כפי שהיא, שהוא אכן ברמה שלוש, ולכן גם הכלים של רמה שלוש לא מתמלאים, וקל וחומר שלא משתדרגים ומתגדלים.

הוא חי בשקר ומתרחק מעצמו כל הזמן, ואדם שרחוק מעצמו לא יכול להתקרב לכלום. מי שלא מוכן להיות מה שהוא בדיוק לא יכול להתקרב אל השם, לעצמו, למשפחתו ולחבריו בצורה נכונה בריאה וישרה, כי הוא עובד לקרב אדם של 'רמה שמונה' בזמן שהאדם הזה אינו הוא עצמו...

והעבודה על זה היא בשני מישורים שמשלימים ומוכרחים זה לזה.

א'- מבחינה נפשית- להסכים להיות מי שאני באמת, בדיוק, גם אם זה לא נעים, גם אם זה לא נוצץ בעיני אחרים ובעיני עצמי, גם אם אני מאוד מאוכזב ולא רוצה להיות שם.

ב'- באמונה ובטחון, בידיעה שכל מה שקורה לי זו לא תקלה ופשלה, אלא רצון השם, שאוהב אותי הכי הכי ורוצה מאד מאד בטובתי, שאעבוד לפניו מהמקום והרמה הזו בדיוק, כי הוא יודע מי אני באמת ונתן לי כלים ותנאים הכי מדויקים כדי למלא את תפקידי

לפעמים זה מצחיק לראות איך אדם רוצה לעבוד את השם לפי מה שהוא עצמו החליט. השם יתברך זימן לו יום קשה, עייף, מפרך, עם תקלות ובעיות. והוא עדיין לא מוותר לעבוד לפני השם בצורה אחרת.

מי עשה שהילד יצרח בלילה ונעת תקום עיפי? השם יתברך! זאת אומרת שהשם רוצה שתעבוד לפניו כרגע מתוך עייפות וקושי. למה זה רצונו? אולי זה מסקרן, אבל אין אפשרות לדעת את זה וזה גם לא משנה לכל בר דעת שמבין שיש בעל הבית לבירה, והוא מנהיג אותה בצורה הכי נכונה וטובה

אם אתה באמת רוצה חיים יפים ומאושרים ומלאי הצלחה ושלווה, פשוט תוריד את הרגל מהגז ותן לקב"ה להנהיג!!!

ברכו

הובא בזוהר סוף מדרש רות: "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו" אין הנשמה מתיישבת בגוף האדם עד שיאמר ברוך ה' המבורך לעולם ועד.

המשמעות הפשוטה של ברכו היא פנייה אל הציבור לברך את ה' בברכת יוצר המאורות או המעריב ערבים בלילה, ולכן אין להפסיק בדיבור בין ברכו לברכת יוצר או המעריב.

אך נראה שיש בזה יותר עומק. כל ברכה מתייחסת להנהגה מסוימת של הבורא, בורא פרי העץ, האדמה, חונן הדעת. וברכו ללא ציון של הנהגה מסוימת, נכללים בה כל שבחי הבורא כאחת, לכן אמירת ברכו כל כך חשובה. ויש לכוון בה מאוד, ששמו הגדול יהיה מבורך, כלומר שישפיע מטובו, לעולם ועד.

אצל הבורא ישנן הנהגות של דין ושל רחמים. אם אנו פונים אל הבורא בהנהגות מסוימות, בורא פרי האדמה, אזי נקבל יחס של בורא פרי האדמה. ואם נפנה אל הבורא ונאמר "השם" בלא כלום, זה מסוכן מאוד, כיון שאז אנו מעוררים את כל הנהגות של הבורא שיש בהם גם דין.

ויתכן שזה ענין ברכו, שזו בה ברכה שלא מזכרת בה שום הנהגה ולכן היא כוללת את כל הטובות שבעולם

מתוך הספר הנפלא 'טעם בתפילה'

שונה הלכות

ידוע שכל דבר מברזל בולע דבר חם והחזון איש פוסק שדבר גוש כגון קוגל חם או קניידל נחשב ככלי ראשון

בנוסף ידוע שדבר חריף, אם יש דוחקא דסכינא הוא מעורר גם דבר שנותן טעם לפגם והוא חוזר וניעור ונעשה נותן טעם רגיל.

אם כן האם נאמר שאדם שיש לו סתימה בשן אוכל קוגל אטריות חם או קניידל חם במרק, נבלע החמץ בסתימה שמיוצרת מברזל, ולאחר מכן בפסח הוא אוכל דבר חריף ושיניו נחשבות כדוחקא דסכינא, מה שמעורר את החמץ שבלוע בסתימה והוא נהיה עם טעם טוב.

וחמץ הרי אסור במשהו א"כ יוצא לכאורה שאדם שאוכל בפסח חזרת (או כל דבר חריף אחר) אוכל בעצם חתיכת חמץ בפסח?

(יעוי' בארחות רבינו חלק ב' עמוד כז ובהגדה של פסח מועדים וזמנים וכן פורסם בשם הגר"צ ובר שהחומר של הסתימות אינו בולע)

סאן פרנסיסקו שבקליפורניה, שעת ערב קיצית מוקדמת. הגאון רבי משה פרדו זצ"ל, מייסד מוסדות החינוך המפוארים 'אור החיים' בבני ברק, שהיה במקום במסגרת מסירותו ומאמציו הבלתי נלאים למען מוסדותיו, ולפתע חש חולשה פתאומית. עם היכנסו אל בית מארחו צנח אל הספה, ובעל הבית מיהר להזעיק חפא מקומי...

הרב פרדו חש קרוב לאיבוד עשתונות. המסע לסאן פרנסיסקו כרוך בשעות ארוכות של טיסה ונדודים, הוא כבר עשה את כל הדרך, קבע לעצמו פגישות עם נדיבי עם, הכין את ביקורו במקום. ולפתע - שוד ושבר! כל התוכניות דינן לגניזה, כל המחשבות והרעיונות - בטלים מיסודם. נותר לו רק להתפלל כי יחלים ויצליח לחזור ארצה בשלום.

הרופא שהובהל אליו, היה יהודי שחזותו העידה עליו כי מעבר לעובדה שהוא יודע שהוא יהודי, אין לו דבר וחצי דבר עם היהדות. הוא גדל ביישוב קטן ונידח בערבות קליפורניה הגדולה, וגם כשעבר לעבוד בסאן פרנסיסקו הגדולה - לא ערך היכרות מסודרת עם הקהילה היהודית הקטנטנה במקום. נקל לשער כי התרגש מאוד לפגוש רב יהודי...

בעת הבדיקה, הוצרך הרב פרדו להפשיל את בגד הציצית. הרופא נדהם למראה הציצית: 'האמנם? האם עד היום יש כאלה שלובשים ציצית?!' - שאל, כשעיניו מזדקפות בתמיהה. הרב פרדו שמח על ההזדמנות להעשיר את ידיעותיו של היהודי הנידח, ולספר לו שלא רק בארץ ישראל יש כאלה, אלא אף בארצות הברית יש קהילות גדולות ומפוארות, מאות אלפי יהודים שלא זיזים ללא ציצית...

הרופא נרגש לשמע הבשורה, לאחר עשרות שנות ריחוק - גילה כי היהדות עודה חיה ופועמת, נושמת ופעילה. הרב פרדו אף הוסיף וסיפר לו על עיסוקו, על היותו מנהל מוסד בו לומדות כאלף בנות, אשר כולן יינשאו בבוא העת - לא יאומן - לאנשים שמניחים תפילין ולובשים ציצית

כששמע הרופא שגם התפילין עדיין קיימות עלי חלד, היה המום ומבולבל. לתומו חשב, כי היהדות התפוגגה לה חלילה לאחר השואה, כבר לא נותרו יהודים יראים ושלמים, המקיימים מצוות ומניחים תפילין... הרב פרדו זיהה את ההזדמנות שנקרתה בפניו, ומיד הזמין את היהודי האובד לשוב לצור מחצבתו, ולזכות להניח את תפיליו הקדושות...

הרופא נעתר בשמחה להזמנה, זיק היהדות ניצת בו. כשעיניו לחות מדמעות הניח את התפילין על פי הוראות הרב פרדו, ואף קרא קריאת שמע, אולי לראשונה בחייו...

'היה שווה לחלות כאן, בסאן פרנסיסקו' - צהל הרב פרדו באוזני מארחו, 'למרות המרחק מהבית, החולשה הפתאומית, הבלימה באיסוף הכספים. הכל היה שווה, כי זכיתי לעורר אצל יהודי את הניצוץ, זיכיתי יהודי מנוכר להניח תפילין! לכן שלחתי ה' לכאן, לכן שלח אליי את החולשה הפתאומית. מהשם מצעדי גבר כוננו, כדי לזכות יהודי בהנחת תפילין!'

הרב פרדו ראה בסיפור השגחה פרטית מופלאה, כיצד מסבב כל הסיבות דאג לכך שהתפילין הקדושות יגיעו אל היהודי הנידח, בפרבר נידח, בעיצומו של מסע בארץ נידחת. 'לפעמים כדאי להיות חלשים' - סיפר למקורביו, 'כי כך הבורא שולח אליך יהודים להניח תפילין בקצוות תבל!'

ואם חשב הרב שכאן מסתיים הסיפור, בא ההמשך והפך אותו למופלא עוד יותר: לאחר תקופה ארוכה, ביום בהיר התקשר אדם זר למשרד, וביקש לבקר במוסד. אף שהרב פרדו לא זיהה את המתקשר האלמוני, נענה לו על אתר והזמינו לבקר. כשהלה הגיע, התברר כי הוא הרופא, אותו רופא יהודי מסאן פרנסיסקו הרחוקה...

הם נפגשו בהתרגשות, והרופא ביקש לראות את המוסד, האם אמת נכון הדבר כי מתחנכות בו כאלף תלמידות... הם עברו מבניין לבניין, מכיתה לכיתה, כשעיניו של הרופא מתעגלות בתמיהון, ופה ושם מנצנצת בהן דמעה סוררת. מהר מאוד הבין הרופא, כי אם הרב פרדו הגיזם - הגיזם כלפי מטה... הוא לא עצר את דמעותיו עוד, הרשה להן לזלוג בחופשיות. קרוב לשעה טייל עם הרב פרדו בחצות הקמפוס הענק, ומבטו של הרופא אינו שבע מלבחון את הפלא היהודי הכביר... לבסוף, שבו למשרדו של הרב פרדו, ואז פתח הרופא ואמר: 'ראה נא. כסף יש לי כחול הים הרבה מאוד, אבל משפחה אין לי בכלל...!' - נאנח. 'כשסיפרת לי על מוסד בו אלף תלמידות - הייתי בטוח שזו גוזמא. היתכן כדבר הזה? בימינו?!' - מיד החלטתי שאבדוק את הדברים במו עיני, והיה אם אמצאם נכונים - אעניק לך את מלוא ירושתי, הון תועפות, במתנה. הרי רגע אחרי לכתתי מהעולם אין לי מה לעשות עם זה, לפחות שישמש למטרה טובה, למען תלמידותיך...'

הרופא שתק קמעא והמשיך: 'חבל על כל רגע. הבה זמן לכאן עורך דין ממולח, שיכתוב את צוואתי כדת וכדין, למען לא יוכלו לערער עליה בשום אופן לאחר מותי, אני מצווה כי כל כספי יועבר לרשות המוסד, כל ירושתי תעמוד לכם להמשיך להגדיל ולפתח את המוסדות היקרים הללו!'

עורך הדין הוזעק, הרופא הזדהה, וחתם על המסמכים הנדרשים, מעביר את כל הוננו - לאחר מותו - לידי הרב פרדו ומוסדות 'אור החיים', באופן מושלם וברור, נטול כל ערעור. הרב הודה לו בחום והסביר לו כמה גדולה זכותו, כאשר זכה בזכויות נצחיות של תורה וחינוך, בהקדישו את כל כספו למטרות חשובות באמת...

רק כשיצא ממנו הרופא, אז נזכר הרב פרדו כיצד החלה ההיכרות עמו. באותו יום בו תקפה אותו החולשה בסאן פרנסיסקו - חש החמצה גדולה, כאב לב נורא. הוא נאלץ להעביר את הימים שבניכר במנוחה, לעצור את שגרת יומו העמוס בפגישות עם נדיבי עם, להקפיד את כל תוכניותיו...

'ואם חשבתי, שהסיבה היא כדי שיהודי יניח תפילין' - שח הרב פרדו, 'התברר כי איננו יכולים להעריך עד כמה רחוק מנווטת אותנו ההשגחה העליונה, כמה היא פועלת שנים רבות מראש. לתרומה האדירה הזו לא יכולתי להגיע, לולא החולשה שתקפה אותי אז, לולא הוזעק הרופא שברבות השנים העניק לי כזו תרומה גדולה ומשמעותית!'

אשמח לקבל הערות והארות, רעיונות וחומרים וכן בקשות לקבלת העלון במייל

ניתן לשלוח לעורך זאב כץ
8404494@gmail.com